

Pozsonyi Ádám

Szegény Che Guevara...

– Én sajnálom azt az embert – jegyezte meg Keskeny Károly, miközben futólag végigpillantott a szomszéd asztalhoz telepedő, nyegle tartású, Che Guevara-pólós fiatalemberen.

– Azt a kis szarost? – horkant fel erre Fácán Lajos, de hát ő mindig is hajlamos volt a tömör, rusztkus megfogalmazásokra.

„Ez az egész házasság egy hatalmas nagy szívás!” – jelentette ki egy ízben botladozó nyelvvel, bár akkor már a heti engedélyezett kimenő vége felé járhattunk, lehetett tíz óra, s az asszony által jóváhagyott italmennyiség-adagját is bőven túllépte.

– Nem – ingatta a fejét mélabúsan Keskeny. – Azt a szegény, szerencsétlen forradalmárt ott, azon a modern szabású ruhadarabon.

Értetlenül néztünk össze.

– De mester! – kezdtünk bele zavartan. – Az ott egy vérengző bolsevik gazember...

– Ugyan, hagyjátok már ezt a kliségyűjteményt! – fojtotta belénk a szót egy kézmozdulattal Keskeny. – Arra gondolok most, hogy milyen érzés lehet ikonná válni. Az ikoni lét lelki és érzelmi világa az, ami engem jelen pillanatban érdekel. Csak hogy egyetlen dolgot említsek, annak az embernek ott – bökött fejével a vörös festékben úszó arcra – mindig ugyanúgy kell tartania a fejét. Ha egy kicsit is másképp tartja, már nem felel meg az elvárásoknak. Már eltér a szabványtól.

– Láttá tán valaki valaha is másképpen tartani? – hajolt közelebb Keskeny, s az arcunkba bámult. A hangjában volt valami sürgető számonkérés.

Zavartan dőlünk hátrébb Fácán Lajossal, s arra gondoltunk, mégiscsak jobb, hogy Urbán Kálmán tanár úr volt az osztályfőnökünk – pedig nem szerettük a kémiát –, s nem pedig len Keskeny.

– Ismernek talán az urak másfajta ábrázolást? – folytatta. – Ugye, hogy nem? Szörnyű lehet! Kiragadnak az ember életéből egy röpké pillanatot, felfestik egy bizonyos, véletlenszerű nézőpontból, s attól kezdve az te vagy. Abban a sapkában, az előtt a köztéri pad előtt, azzal a szivarral a szádban. Senkit nem érdekel, hogy életed többi hetven évében esetleg bagót a szájadba nem vettél, szívből rühelled a svájcisapkákat, s közelébe sem mentél holmi gyanús padoknak, meg más efféléknek. Nem. Te az az ember vagy, s az is maradsz örökre, aki ott, azon a véletlenszerű felvételen meg lett örökítve.

– Szegény Che Guevara! – ingatta a fejét barátunk. – Ha itt most megjelenne, és sapka helyett, mondjuk, egy kackiás csákót húzna a fejére, saját rajongói lincselnék meg. Az emberek nem hagyják, hogy elvegyék tőlük a rajongás örömét. Az a fiatalember ott, a póló tulajdonosa, hozzálépne, s így szólna: áruló! Hej, az emberek olyan könnyen árulóznak le bárkit. Ez a szó

így elhangzik, fénylő betűkkel villog a tudatban, s minden bizonnyal elparavánozza az ő napi kis árulásait.

Keskeny most tartott egy rövid hátszűnetet. Tanulmányozta a szomszédos asztalnál helyet foglaló ifjút, figyelte mozdulatait, s alaposan szemügyre vette a szóban forgó ruhadarabot.

– S akkor még nem is beszéltünk a kereskedelemről – szólalt meg váratlanul, mégpedig olyan hanghordozással, mint aki örömét leli ebben az újfajta nézőpontban. – Azt a sok Che Guevárá-s bögrét meg pólót most mind-mind fessék át? Gyártsanak új jelvényeket? Csak azért, mert öikonságának méltóztatott másmilyen fejfödvel felszállni a villamosra?

– Hm – nézett ismét a távolba Keskeny. – Engem leginkább az a fárasztó, merev fejtartás tölt el aggodalommal. Biztos megmerevedne tőle a nyakam.

Keskeny Károly felhajtotta maradék sörét, majd így folytatta:

– Kiragadnak valami lényegtelen marhaságot az ember életéből, hogy mondjuk gyűlölte a macskákat, hamisan hegedült, vagy hogy a regényének a bemutatóján felírta a rendőr gyorsajtásért. Ezt aláhúzzák mint meghatározó elemet, s kreálnak ezáltal egy

olyan álvalóságot, melyben az érintett minden bizonnyal a legkevésbé sem érezné otthonosan magát. Ezt az aljasságot rendszerint az illető – a későbbi ikon – valamely idióta ismerőse viszi végbe, aki évek óta a környezetében él, és jól ismeri a mindennapjait. Így válnak az inggombok, a lakkcipők, félszeg mosolyok és furán megkötött nyakkendők kenyérjegyekké, valamint beikszelendő válaszokká a hülyéknek rendezett műveltségi vetélkedőkön.

– Szegény, szegény Che Guevara – ingatta a fejét mélabúsan Keskeny, nagyokat sóhajtott hozzá, majd hirtelen felkapta a fejét.

– De ugye ti – nézett ránk ismét szúrós szemmel. – Ti, ugye nem terveztek velem kapcsolatban semmi gyalázatosságot?

Tekintetét végighordozta az asztalra kitett, elmaradhatatlan zsebórán, a korsó mellett heverő, örökké magával cipelt Cholnoky Viktor-köteten, majd a sarokba pillantott, ahol kedvenc fanyelű sétatálcája hevert.

Azután ismét ránk nézett.

Mi csak zavartan hallgattunk. Nem tudtuk, hogy mit válaszoljunk.

Hallgatásunk mégis beszédesebb volt, mint némely terjengős országgyűlési felszólalás.

Lila ház sárga Nappal